

O čo ide v kauze mimopracovného vzťahu sudcu a novinára

„Sudcovia musia byť v ich vzťahoch s novinármi opatrní a spôsobilí zachovať svoju nezávislosť a nestrannosť, zabrániť vzniku akýchkoľvek osobných výhod zo vzťahov s novinármi a zdržať sa akýchkoľvek neodôvodnených komentárov k veciam, v ktorých rozhodujú.“

O kauze mimopracovného vzťahu sudkyne a novinárky sa už toto popísalo dosť. Z dôvodu dezinterpretácie niektorých záverov a podstatných skutočností z konania na pôde súdnej rady, ku ktorých dezinterpretácii dochádza verejne aj zo strany predsedu súdnej rady, je potrebné stručne a zrozumiteľne vysvetliť, o čo v danej veci ide.

Vysvetlenie je potrebné poskytnúť odkazom na odporúčanie v stanovisku Poradnej rady európskych sudcov CCJE č. 25 (2022) o slobode prejavu sudcov, že okrem združení sudcov, súdnych rád alebo iných nezávislých orgánov majú jednotliví sudcovia etickú povinnosť vysvetľovať verejnosti systém súdnictva, fungovanie súdnictva a jeho hodnoty.

Zlepšovaním porozumenia, transparentnosti a tým že pomáhajú predchádzať skresleným informáciám na verejnosti, môžu sudcovia prispieť k podpore a zachovaniu dôvery verejnosti v súdnu činnosť.

Mimopracovný vzťah exponovanej sudkyne a mienkotvornej novinárky môže (ale nemusí) mať viacero rovín:

1. Otázniky ohľadom možnej zaujatosti sudkyne vo vzťahu ku konkrétnym trestným konaniam.
2. Disciplinárna zodpovednosť sudkyne – návrhovú právomoc má predseda súdnej rady, predseda súdu, minister spravodlivosti, pričom súdna rada môže odporučiť alebo uložiť predsedovi súdnej rady podať disciplinárny návrh, a to v závislosti od toho, o aké disciplinárne previnenie by sa malo jednať. Pritom sa pokojne môže jednať aj o previnenie podľa bodu 1, t.j. ak by sa preukázalo, že sudkyňa mala oznámiť svoju zaujatosť v konkrétnej veci, ale tak neurobila.
3. Etický rozmer – sudcovská etika je upravená uzneseniami súdnej rady ako aj medzinárodnými dokumentami. Porušenie etiky je súčasťou hodnotenia sudcu a je spôsobilé tiež založiť disciplinárnu zodpovednosť sudkyne, a zároveň znížiť jej hodnotenie, ktoré vykonávajú hodnotiace komisie. Je potrebné dodať, že nie každý etický prehrešok je zároveň disciplinárnym previnením. Uznesenia súdnej rady ohľadom etiky sudcov sú zverejnené na stránke súdnej rady.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pokiaľ predseda a podpredseda súdnej rady – Mazák, Gandžala, ako aj členky Berthotyová (predsedníčka Stálej etickej komisie) a Mišíková navrhli

na augustové zasadnutie bod programu ohľadom stanoviska sudkyne s osobitným zreteľom na „vynášanie zo spisov“, venovali tak osobitný zreteľ trestnoprávnej rovine, ktorú však súdna rada nemá v kompetencii, keďže spadá do kompetencie orgánov činných v trestnom konaní.

Na septembrovom zasadnutí sa bude súdna rada venovať predovšetkým etike. K právnomu podkladu si dovoľím uviesť, že súdna rada uznesením v roku 2018 prijala výklad Zásad sudcovskej etiky, najmä čo konkrétne, resp. aké situácie je možné subsumovať pod „**nevhodnosť**“ správania, či vystupovania, vrátane takého, ktoré **objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti**.“

Súdna rada sa uzniesla, že sa nespochybňuje právo sudcu na súkromný život. Sudca nemá byť izolovaný od spoločnosti, v ktorej žije, pričom sa má podieľať na vytváraní rovnováhy medzi stupňom jeho zainteresovanosti v spoločnosti a potrebou, aby bol vnímaný ako nestranný a nezávislý. Sudca nenarúša svojím správaním sa v **súkromí** zásadu sudcovskej nestrannosti, nezávislosti a hodnotu dôstojnosti výkonu sudcovskej funkcie, čo znamená:

- opatrnosť sudcu v osobnom a spoločenskom živote s cieľom zabrániť konfliktu záujmov, vyhýbanie sa narušeniu dôstojnosti sudcovskej funkcie, zdržanlivosť v spoločenskom styku osvojením si „opatrení zdravého rozumu“;
- nutnosť obmedziť okruh spoločenských kontaktov, t.j. vylúčiť z neho vedomé spoločenské kontakty s osobami – stranami súdneho konania, v ktorom sudca vykonáva svoju právomoc, ako aj s osobami spojenými s výraznými a všeobecne známymi morálnymi deficitmi z kriminálneho prostredia;

Sloboda prejavu sudcu je na rozdiel od „nesudcov“ obmedzená tým, že sudca musí vždy dbať na to, aby jeho vystúpenia (písomné či ústne) neohrozovali dôstojnosť sudcovskej funkcie, nespochybňovali dôveru v justíciu a jeho osobnú nestrannosť a nezávislosť, to znamená, že pri vzťahoch s médiami musí byť sudca opatrný. **Mal by sa vyhýbať využívaniu akýchkoľvek vzťahov so žurnalistami a osobami informujúcimi verejnosť prostredníctvom médií, a to v záujme odstránenia možného nebezpečenstva ohrozenia jeho nezávislosti a nestrannosti v rozhodovaní.**

Poradná rada európskych sudcov (CCJE) vypracovala pre Výbor ministrov Rady Európy stanovisko č.3 (2002) o princípoch a pravidlách regulujúcich sudcovské profesionálne správanie, najmä v oblasti etiky, nezlučiteľného správania sa a nestrannosti. V tomto stanovisku CCJE uviedlo k všeobecnému trendu médií, ktoré prejavujú väčší záujem o trestné kauzy, že **vzhľadom na vzťahy, ktoré môžu vzniknúť medzi sudcami a novinármi, existuje riziko, že spôsob, ako sudcovia vystupujú, môže byť ovplyvnený novinármi. Sudcovia musia byť v ich vzťahoch s novinármi opatrní a spôsobilí zachovať svoju nezávislosť a nestrannosť, zabrániť vzniku akýchkoľvek osobných výhod zo vzťahov s novinármi a zdržať sa akýchkoľvek neodôvodnených komentárov k veciam, v ktorých rozhodujú.**

Podľa Londýnskej deklarácie o sudcovskej etike (r.2010) má sudca povinnosť starať sa, aby sa zabránilo konfliktu záujmov medzi jeho sudcovskou funkciou a jeho spoločenským životom. Ak je sudca zdrojom aktuálneho alebo potenciálneho konfliktu záujmov, sudca neprijme alebo okamžite odstúpi od prípadu, aby sa zabránilo spochybneniu jeho nestrannosti. Sudca zabezpečuje, aby jeho súkromný život neovplyvňoval verejný obraz o nestrannosti jeho sudcovskej práce. V mediálnom styku musia prevládať inštitucionálne informácie. V osobnom

a spoločenskom živote je sudca vždy opatrný s cieľom zabrániť konfliktu záujmov. Tým zabezpečuje transparentnosť v súvislosti s jeho nestrannosťou.

Sudca udržuje bezpečnú rovnováhu medzi potrebou transparentnosti a zákazom voyerizmu alebo exhibicionizmu tak, aby bolo zaistené, že justícia sa nestane divadlom.

Záverom ohľadom polemiky o práve sudcu na ochranu súkromia odkazujem na aktuálne vyhlásenie Združenia sudcov Slovenska.

<https://sudnamoc.sk/vyhlasenie-zss-k-pravu-sudcu-na-ochranu-sukromia/>

JUDr. Dana Jelinková Dudzíková, LL.M.

členka Súdnej rady SR zvolená do funkcie sudcami

Zdroj:

https://www.trend.sk/nazory-a-komentare/co-ide-kauze-mimopracovneho-vztahu-sudcu-novinara?itm_brand=trend&itm_template=other&itm_modul=najnovsie-clanky-autora&itm_position=1